פצעילי ה)תמרה לרבי שמעון מהו א"ל א)אין מוקצה לר"ש אלא גרוגרות וצימוקין בלבד ורבי לית ליה מוקצה והתנן ב)ג)אין משקין ושוחטין את המדבריות אבל משקין ושוחטין את הבייתות ותניא ג)ד)אלו הן מדבריות כל שיוצאות בפסח ונכנסות ברביעה בייתות כל שיוצאות ורועות חוץ לתחום ובאות ולנות בתוך התחום ר' אומר אלו ואלו בייתות הן ואלו הן מדבריות כל שרועות באפר ואין נכנסות לישוב לא בימות החמה ולא בימות הגשמים איבעית אימא הני נמי כגרוגרות וצימוקין דמיין ואי בעית אימא לדבריו דר"ש קאמר ליה וליה לא סבירא ליה ואיבעית אימא לדבריהם דרבנן קאמר להו לדידי לית לי מוקצה כלל לדידכו אודו לי מיהת דהיכא דיוצאות בפסח ונכנסות ברביעה דבייתות נינהו ורבנן אמרו ליה לא מדבריות נינהו אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן אמרו הלכה כרבי שמעון ומי א"ר יוחנן הכי והא בעא מיניה ההוא סבא קרויא ואמרי לה סרויא מר' יוחנן קינה של תרנגולת מהו לטלטולי בשבת אמר ליה כלום עשוי אלא לתרנגולין הכא במאי עסקינן דאית ביה אפרוח מת הניחא למר בר אמימר משמיה ד)(דרב) ה)דאמר מודה היה ר' שמעון בבעלי חיים שמתו שאסורין אלא למר בריה דרב יוסף משמיה דרבא דאמר חלוק היה רבי שמעון [אפי'] בבעלי חיים שמתו שהן מותרין מאי איכא למימר הכא במאי עסקינן בדאית ביה ביצה והאמר ו)רב נחמן מאן דאית ליה מוקצה אית ליה נולד דלית ליה מוקצה לית ליה נולד דאית ביה ביצת אפרוח כי אתא רב יצחק בר' יוסף א"ר יוחנן הלכה כר' יהודה ור' יהושע בן לוי אמר הלכה כרבי שמעון אמר רב יוסף היינו דאמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן אמרו הלכה כרבי שמעון אמרו וליה לא סבירא ליה א"ל אביי לרב יוסף ואת לא תסברא דר' יוחנן כר' יהודה הא ר' אבא ורבי אסי איקלעו לבי ר' אבא דמן חיפא ונפל מנרתא על גלימיה דר' אסי ולא טילטלה מאי טעמא לאו משום דרבי אסי תלמידיה דר' יוחנן הוה ור' יוחנן כרבי יהודה ס"ל דאית ליה מוקצה א"ל מנרתא קאמרת מנרתא שאני דא"ר אחא בר חנינא א"ר אסי הורה ריש לקיש בצידן מנורה הניטלת בידו אחת מותר לטלטלה בשתי ידיו אסור לטלטלה ור' יוחנן אמר אנו אין לנו אלא בנר כרבי שמעון אבל מנורה בין ניטלה בידו אחת בין ניטלה בשתי ידיו אסור לטלטלה וטעמא מאי רבה ורב יוסף דאמרי תרווייהו הואיל ואדם קובע לה מקום אמר ליה אביי לרב יוסף והרי כילת חתנים דאדם קובע לו מקום ואמר שמואל משום רבי חייא ז)כילת חתנים

מותר

פצעילי תמרה. א)תמרים הנלקטים קודם בישולן וכונסין אותם בסלים שעושין מלולבין והן מתבשלות מאליהן מהו לאכול מהן קודם בישולן מי מודה בהן דמוקצות הן כגרוגרות וצימוקין או לא: **אלא בגרוגרות וצימוקין.** דאיכא תרתי דדחינהו בידים ולא חזו: **ור' לית ליה מוקצה.** דקס"ד מדבעי מיניה אליבא דרבי שמעון אלמא הוה שמיע ליה מאבוה דכרבי שמעון סבירא ליה: **משקין.** דרך להשקות בהמה לפני שחיטה שתהא נוחה להפשיט: **המדבריות.** הבייתות: **ברביעה.** במרחשון: **ואלו מדבריות כל שרועות באפר.** והני מיהא אסירי. אלמא אית ליה מוקצה: **איבעית אימא הני.** מדבריות נמי כגרוגרות דמי דדחינהו בידים ויש טורח לילך ולהביאם: **ואיבעית אימא.** ההיא דפצעילי תמרה לדבריו דרבי שמעון קאמר ולר' לא ס"ל: ה"ג **אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן אמרו הלכה כר' שמעון:** **אמרו.** בני הישיבה: **סרוייא קרוייא.** על שם מקומו: **כלום עשוי.** לשום תשמיש: **אלא לתרנגולין.** הלכך ה"ל מלאכתו לאיסור ואסור. אלמא אית ליה מוקצה: **דאית ביה אפרוח מת.** דלא חזי למיכל ולכלבים נמי לא חזי. ואף על גב דא"ר שמעון מחתכין את הנבלה לפני הכלבים הני מילי במסוכנת אבל בריאה לא דלא הוה דעתיה מאתמול לכלבים והאי אפרוח שמת בשבת נמי לא הוה דעתיה מאתמול לכלבים: **הניחא למר כו' דאמר מודה היה ר"ש.** דאע"ג דאמר ח) מחתכין הנבלה לפני הכלבים ה"מ במסוכנת דדעתיה עליה מאתמול לכלבים אבל מודה הוא בבעלי חיים כלומר בבריאים שמתו שאסורין שפיר קתרצת לדרבי שמעון גופיה לא חזי לכלבים: **מאי איכא למימר.** הא חזי לכלבים: **דאית בה בילה.** שנולדה היום ומודה ר' שמעון בנולד: **והא אמר רב נחמן כו'.** בשמעתא קמייתא דבילה: **דאית בה בילת אפרוח.** וכלב לא אכיל לה משום ב)קליפה: **וליה לא סבירא ליה.** לר' יוחנן לא סבירא דתיהוי הלכה כר' שמעון והיינו דרב יצחק: **ואת לא תסברא.** ומקמי דשמעת ליה לדרב יצחק לא הוה ידעת דר' יוחנן כר' יהודה: **בשתי ידים אסור לטלטלה.** כדמפרש טעמא לקמיה דלאו לטלטולי עבידא דאדם קובע לה מקום: **ור' יוחנן אמר אנו אין לנו.** שום היתר בהלכות טלטול נרות: **אלא בנר.** ישן כרבי שמעון דמתיר אבל מנורה כו'. הלכך אי לאו מדרב יצחק לא הוה ידענא ליה אבל השתא ידענא דכר' יהודה סבירא ליה בכולהו בר ממוקצה מחמת מיאוס דנר ישן:

מותר

לדבריו דר' שמעון קאמר ליה וליה לא סבירא ליה. משמע דמספקא ליה אי ר' סבר לה כר' שמעון ותימה אמאי לא מוכח מהא דלקמן דסבר כר"ש דאמר פעם אחת הלך ר' כו' והורה במנורה כר"ש בנר וכן מברייתא דמייתי באין נדין ט) בכור תם שנפל לבור ר' יהודה הנשיא אומר ירד מי שבקי במומין ויראה אם יש בו מום יעלה וישחוט כו' ומיהו במאי דמתיר לראות במומין לא אתי כר"ש אלא במאי דלית ליה מוקצה ומיהו רש"י לא גריס בכור תם אלא בכור שנפל לבור והשתא מצי אתי כר' יהודה ויראה אם היה בו מום זה מעי"ט י): **הכא** במאי עסקינן דאית ביה אפרוח מת. פירש הר"ר יוסף דלא נקט אפרוח חי משום דחי חזי לשחק בו תינוק כשבוכה ואין נראה דהא בההיא דכופין את הסל לפני האפרוחין (לעיל דף מג.) משמע דאסור לטלטל ועוד אי מחיים שרי אמאי קאמר בסמוך דמודה ר"ש בבעלי חיים שמתו שאסורין אלא ודאי בעלי חיים כ)מוקצין הם כגרוגרות וצימוקין ומקצה אותם גם מכלבים ולא דמי לבשר תפל שמותר לר"ש מדפריך בפרק מפנין (לקמן קכח.) על רב הונא דשרי והא תלמיד דרב הוה ורב כר' יהודה סבירא ליה אבל לר' שמעון משמע דשרי משום דאינו מקצהו מכלבים כמו בעלי חיים:

דאית ביה ביצה. דאסור משום נולד נ"ע דר' יוחנן גופיה ל)מפרש טעמא דבילה משום משקין שזבו ואפשר דמשום הכי לא הוה אסר ר"ש בטלטלה אלא באכילה: **דאית** ביה ביצת אפרוח. נראה לר"י דאסור לר' שמעון משום דכיון דאית ביה אפרוח הוי מ)כמו גרוגרות וצימוקין וקא מיבעיא ליה לסבא קרויא אי שרי בטלטולי על ידי שינער משם הבילה אי חשיב כמו מניח או כשכח והשיב לו רבי יוחנן כלום עשוי אלא לתרנגולין ואין זה כשכח אלא כמניח ואסור:

אמר ליה מנרתא שאני. וא"ת אמאי לא מוכח מהא דא"ר יוחנן בפ' לולב וערבה (סוכה מו:) דסוכה אפי' בשמיני אסורה אלמא אית ליה מיגו דאיתקצאי כו' כר' יהודה ותירץ ר"י דנר אינו מוקצה למצותו מטלטול שאין ביטול מצוה בטלטול ולא דמי לסוכה דאיתקצאי ביה"ש מחמת מצוה ולהכי אינו יכול להוציא מסוכה אנר: (לעיל) **לאו** משום דר' אסי תלמידו דר' יוחנן כו'. וא"ת דילמא ר' אסי כרב רביה סבירא ליה כדאמר לעיל גבי שרגא דחנוכה אמרו ליה רב כהנא ורב אסי לרב הילכתא הכי ונראה דרב אסי דלעיל לאו היינו ר' אסי דהכא דההוא דלעיל חבירו של רב כהנא והכא ר' אסי חבירו של ר' אמי נ): **אין** לנו אלא בנר כר' שמעון. פי' במוקצה מחמת מיאוס דהיינו נר ישן שלא הדליקו בה באותה שבת ולעיל דפסיק כרבי יהודה היינו בהדליקו בה באותה שבת דהוי מוקצה מחמת איסור והא דפסיק בפרק במה ס) כר"ש בנבלה לפני הכלבים אף על גב דנבלה מוקצה מחמת איסור היא כדפר"ת (לעיל יט: ד"ה ושמואל) התם שלא דחייה בידים אבל הכא דדחייה בידים סבר כר' יהודה ולפי זה לא קיימי ר' יוחנן וריב"ל דפסקי כר' שמעון אחדא ברייתא דר' יוחנן קאי אברייתא דכל הנרות של מתכת מטלטלין כו' אבל במאי דקאמר ר' יהודה בברייתא דלעיל מטלטלין נר חדש אבל לא ישן לא סבר רבי יוחנן כוותיה וריב"ל אברייתא דמטלטלין נר חדש קאי דבההיא ברייתא שרי

רבי

עין משפט נר מצוה

נד א מיי' פכ"ו מהל' שבת הלכה יד סמג לאוין סה טוש"ע או"ח סימן שי סעיף ג:

נה ב ג מיי' פ"ב מהל' יו"ט הלכה כ סמג לאוין עה טור שו"ע או"ח סימן תצז סעיף כ וסימן תקז סעיף ג:

מוסף רש"י

פצעילי תמרה. תמרים שאין מתבשלות באילן לעולם וגודרין אותן מהאילן ועושין לכן חותלות, הן כלי כפות תמרים, וכונסין אותן לתוכן ומתבשלות (ביצה מ.). מהו. לאכול מהן בי"ט (שם). אלא גרוגרות וצימוקין. שהן מתחילה ראוין לאכילה והוא דחה אותן בידים להעלותן לייבשן ויבש אין ראוין עד שייבשו, אבל אלו לא דחה אותן בידים ואיכא לאכול מנייהו הכי (שם מ.). אין משקין ושוחטין. מותרת דמילתא נקט, משום סירכא דמשכא שתהא טוחה להפשיט (לקמן קנו.). את המדבריות. משום מוקצה (ביצה מ.). ונכנסות. לישוב. ברביעה. במרחשון (שם). כילת חתנים. לאו אהל הוא, מפני שאין לה גג למעלה רוחב טפח מפני שהיא נתוכה בשיפוע ושיא ירידה שפירקין סביב למטה לשון (עירובין קב.).

תום' ישנים

א) אין נראה לר"י פירוש זה דלר"ש גרוגרות וצימוקין לא דחינהו בידים וכ"ע כפירוש הערוך שפירש פצעילי תמרה לשון חבוש שמתבשלין תמרים כדי להתבשל והתחיבם יבשות הפליטה מתקלקלות מהלחלוח ואחר זמן מתבשלות ודומי לגרוגרות וצימוקין דלא שגרוגרות וצימוקין מתקלקלות יותר מהם:
ב) קשה לפרש לאסור הקליפה דאכולה הכלב:
ג) והא דלא כעי דאפרוח אי הוא מותר לטלטל הקינה משום לאסור לטלטל:
ד) א"כ הוי מוקצה מחמת חסרון כיס:

מסורת הש"ס

א) ביצה מ., ב) שם. [לקמן קנו.], ג) [ביצה שם], ד) [נ"ל דרבא], ה) ביצה מ:, ו) שם ב., ז) עירובין קב. לקמן קלח:, ח) [לקמן קנו:], ט) [דף כו.], י) [וע"ע תוספות ביצה ב. ד"ה ת"ר], כ) [ביצה ג.], ל) [וע' תוספות חולין יע. ד"ה אמר רב הונא], מ) [דף קנו:], נ) תחוי' המתחיל ילפי' וכו' הנרשם בפי"א נמלא לדף מו ע"א כי שם מקומו.

רבינו חננאל

וכן הא דאמר ליה [ר'] לר' שמעון בריה אין מוקצה לר' שמעון אלא גרוגרות וצימוקין בלבד, פשוטה היא. אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן אמרו הלכה כר"ש. איני והא בעא מיניה ההוא סבא קרוייה קינה של תרנגולת מהו לטלטלה בשבת, ואמר ליה אסור כלום עשוי אלא לתרנגולים, מכלל דר' יוחנן כר' יהודה סבירא ליה דאית ליה מוקצה. ושנינן בדאית ליה בהאי קינה אפרוח מת ומשום הכי אסורה לטלטלה. הניחא למ"ד בעלי חיים שמתו בשבת דברי הכל אסור לטלטלן בשבת הא אפילו לר' שמעון, אלא למ"ד ר"ש מתיר בבעלי חיים שמתו שמותר לטלטלן אע"ג דאית בהאי קינה אפרוח שמת בשבת ר"ש מתיר, אמאי קא אמר ר' יוחנן והא איהו הלכתא כר' שמעון סבירא ליה. ואסיקנא בדאית בהאי קינה ביצה שיש בה אפרוח דלדברי הכל אסור. ואעפ"כ לא נתברר כי ר' יוחנן כר' שמעון סבירא ליה, דכי אתא רב יצחק בר' יוסף א"ר יוחנן הלכתא כר' יהודה, וריב"ל אמר הלכה כר"ש. אמר רב יוסף היינו דאמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן אמרו הלכה כר"ש וליה לא סבירא ליה. ודייק נמי אביי מדר' אסי נפלה מנרתא על גלימיה בבי ר' אבא ולא טילטלה, ואמר (משמיה) [משום] דר' אסי תלמיד דר' יוחנן הוא ור' יוחנן במוקצה סבר לה כר' יהודה. ודחינן להא דאביי, ואמרינן לא אפילו תימא ר' יוחנן כר' שמעון, מנרתא שני, דא"ר יוחנן אנו אין לנו כר"ש אלא בנר, אבל מנורה בין ניטלת בידו אחת בין ניטלת בב' ידים אסור לטלטלה. וטעמא מאי.